

Statiestraat 164
B-2600 Berchem-Antwerpen
☎ +32 3 287 37 60
📠 +32 3 287 37 61
www.tuv-nord-integra.com
info@tuv-nord-integra.com
BE 0465 666 712

Toelichting bij de Europese en Vlaamse wetgeving voor producenten van biologische producten

Inhoudstafel

Inleiding	1
Hoofdstuk I - Plantaardige productie	1
<i>I.1 Bodembeheer en bemesting</i>	1
<i>I.2 Bestrijding van ziektes, parasieten en onkruid</i>	4
<i>I.3 Zaaizaad en plantgoed</i>	6
Hoofdstuk II - Dierlijke productie	7
<i>II.1 Herkomst en aankoop van dieren</i>	7
<i>II.2 Voeding</i>	10
<i>II.3 Omschakelingsdiervoeders</i>	11
<i>II.4 Conventionele grondstoffen: enkel voor niet herbivoren</i>	11
<i>II.5 Toevoegingsmiddelen</i>	14
<i>II.6 Grondgebondenheid en mestbeheer</i>	15
<i>II.8 Huisvesting en buitenruimte</i>	18
<i>II.9 Ziektepreventie en diergeneeskundige behandeling</i>	23
Hoofdstuk III - Omschakeling	24
<i>III.1 Bio en niet bio productie</i>	24
<i>III.2 De omschakeling zelf</i>	25
Hoofdstuk IV - Diverse aspecten	27
<i>IV.1 Transport van producten in gesloten containers</i>	27
<i>IV.2 Opslag van niet toegelaten stoffen</i>	27
<i>IV.3 Genetisch gemodificeerde organismen (GGO's)</i>	27
<i>IV.4 transport van dieren</i>	27
Hoofdstuk V - Controle en Premies	27
<i>V.1 Biocontrole in de praktijk</i>	27
<i>VII.2 Premies voor de biologische landbouw</i>	29

Inleiding

Productie van biologische landbouwproducten in Vlaanderen

Indien u als landbouwproducent biologische niet-verwerkte plantaardige of dierlijke producten wil produceren, bent u onderhevig aan de Europese wetgeving en de Vlaamse wetgeving.

De wetteksten die van toepassing zijn, zijn de verordeningen **EG 834/2007** en **EG 889/2008**, alsook het Besluit van de Vlaamse Regering van 12/12/2008 betreffende de biologische productie en de etikettering van biologische producten (afgekort BVR).

Wij wijzen u er op dat bovengenoemde wetteksten bindend zijn en dat u geen rechten kan ontlenen aan de informatie die u in deze toelichting vindt. De bedoeling van deze toelichting is u een vereenvoudigd overzicht te bieden van de specifieke vereisten voor de biologische productiemethode.

Verplichting voor producenten van biologische producten om zich te laten controleren

Iedere producent die de termen 'biologisch', 'ecologisch', 'organisch' en hun afgeleiden (waaronder afkortingen) gebruikt of wenst te gebruiken op het etiket, in reclame of op facturen, is verplicht een erkend controleorganisme hiervan in kennis te stellen en om zich te laten controleren.

Hoofdstuk I - Plantaardige productie

De biologische plantaardige productie is een grondgebonden productie. Substraatteelt is verboden. Hierbij wordt gestreefd naar gesloten biologische kringlopen, desnoods via samenwerking en regionale uitwisseling van grondstoffen en mest. Een optimaal bodembeheer staat centraal, met grondbewerkings- en teeltpraktijken die erop gericht zijn de hoeveelheid organisch bodemmateriaal te handhaven of te doen toenemen, de bodemstabiliteit en de biodiversiteit van de bodem te verbeteren, en de bodemverdichting en -erosie te voorkomen.

I.1 Bodembeheer en bemesting

De vruchtbaarheid en de biologische activiteit van de bodem worden gehandhaafd en verbeterd

- door meerderjarige vruchtwisseling, met onder meer leguminosen en andere groenbemestingsgewassen
- en door toepassing van dierlijke mest of organisch materiaal, bij voorkeur gecomposteerd, van biologische productie.

Om de algemene bodemgesteldheid of de beschikbaarheid van nutriënten in de bodem of in de gewassen te verbeteren, mag gebruik worden gemaakt van passende preparaten op basis van micro-organismen.

Voor het versnellen van de compostering mogen passende preparaten op basis van planten of passende preparaten op basis van micro-organismen worden gebruikt.

Het gebruik van bio-dynamische preparaten is toegestaan.

Dierlijke mest: maximum 2 GVE (grootvee-eenheden) /ha

De op een bedrijf gebruikte totale hoeveelheid dierlijke mest mag niet groter zijn dan 2

GVE/ha d.w.z 170 kg stikstof per jaar per ha. Dit stemt overeen met het jaarlijks gemiddelde met inbegrip van zowel de dierlijke meststoffen van het eigen bedrijf als de dierlijke meststoffen afkomstig van buitenaf. Hierbij wordt rekening gehouden met de totale biologische bedrijfsoppervlakte.

- Biologische dierlijke mest

Er wordt bij voorkeur biologische dierlijke mest gebruikt.

Indien niet voldoende biologische mest voorhanden is mogen biologische landbouw-bedrijven ook samenwerkingsregelingen treffen met andere bedrijven en ondernemingen die de voorschriften inzake de biologische productie respecteren.

Wanneer de hierboven voorziene maatregel niet volstaat om aan de voedingsbehoefte van de planten te voldoen, mag in de biologische productie slechts gebruik worden gemaakt van de hieronder vermelde meststoffen en bodemverbeteringsmiddelen.

De marktdeelnemer dient bewijsstukken bij te houden waarin de noodzaak van het gebruik van dergelijke producten worden aangetoond. Ook dient aangetoond te worden dat deze producten toegelaten zijn in de biologische landbouw.

- Enkelvoudige producten

Als de benaming van de meststof duidelijk vermeld staat op factuur of leveringsbon, kan u hierop vertrouwen om na te gaan of het product al dan niet is toegelaten.

- Samengestelde meststoffen

Bij gebruik van deze meststoffen dienen op het etiket alle ingrediënten vermeld te staan. Alleen zo kan u als producent zeker zijn dat het om een toegelaten product gaat.

Tabel 1: Toegelaten meststoffen en bodemverbeteringsmiddelen (= Bijlage I uit EG 889/2008)

Producten (samengestelde of enkelvoudige) die uitsluitend de hieronder opgesomde stoffen bevatten	Beschrijving, samenstellingseisen, gebruiksvoorwaarden
Stalmest	Product, bestaande uit een mengsel van dierlijke mest en plantaardig materiaal (strooisel). Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderijen.
Gedroogde stalmest en gedehydrateerde pluimveemest	Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderijen.
Gecomposteerde dierlijke mest, met inbegrip van pluimveemest en gecomposteerde stalmest	Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderijen.
Vloeibare dierlijke mest	Mag worden gebruikt na gecontroleerde vergisting en/of adequate verdunning. Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderijen.
Gecomposteerd of vergist huishoudelijk afval	Product op basis van aan de bron gescheiden huishoudelijk afval dat is gecomposteerd of anaëroob is vergist voor de productie van biogas Alleen huishoudelijk afval van plantaardige en van dierlijke oorsprong Alleen wanneer het is geproduceerd in een door de lidstaat aanvaard gesloten en gecontroleerd verzamelsysteem (bijv OVAM GFT) Maximumconcentratie in mg/kg droge stof: cadmium: 0,7;

	koper: 70; nikkel: 25; lood: 45; zink: 200; kwik: 0,4; chroom (totaal): 70; chroom (VI): 0
Turf	Mag alleen worden gebruikt voor tuinbouw (groenteteelt, sierteelt, boomteelt, boomkwekerij).
Paddenstoelensubstraatafval	Het oorspronkelijke substraat mag alleen producten bevatten die in deze bijlage voorkomen.
Wormencompost en uitwerpselen van insecten	
Guano	
Gecomposteerd of vergist mengsel van plantaardig materiaal	Product op basis van mengsels van plantaardig materiaal dat is gecomposteerd of anaëroob is vergist voor de productie van biogas
De onderstaande producten of bijproducten van dierlijke oorsprong: bloedmeel hoefmeel hoornmeel beendermeel of ontlijmd beendermeel vismee vleesmeel verenmeel, haarmeel en chiquetmeel wol pels haren zuivelproducten	Maximumconcentratie chroom (VI) in mg/kg droge stof: 0
Producten en bijproducten van plantaardige oorsprong voor bemesting	Voorbeelden: meel van koeken van oliehoudende zaden, cacaodoppen, moutkiemen
Zeewier en zeewierproducten	Uitsluitend verkregen door: i) fysische behandelingen met inbegrip van dehydratie, bevrozing en vermaling; ii) extractie met water of met zure en/of basische waterige oplossingen; iii) gisting.
Zaagsel en schaafsel	Van hout dat na de kap niet chemisch is behandeld.
Gecomposteerde boomschors	Van hout dat na de kap niet chemisch is behandeld.
Houtas	Van hout dat na de kap niet chemisch is behandeld.
Zacht natuurlijk fosfaat	Product omschreven in punt 7 van bijlage IA.2 bij Verordening (EG) nr. 2003/2003 van het Europees Parlement en de Raad (1) inzake meststoffen, 7 Cadmiumgehalte ten hoogste 90 mg/kg P205.
Aluminiumcalciumfosfaat	Product omschreven in punt 6 van bijlage IA.2 bij Verordening (EG) nr. 2003/2003 Cadmiumgehalte ten hoogste 90 mg/kg P205. Mag alleen worden gebruikt op basische gronden (pH > 7,5)
Fosfaatslakken	Product omschreven in punt 1 van bijlage IA.2 bij Verordening (EG) nr. 2003/2003
Ruw kalizout of kaïniet	Product omschreven in punt 1 van bijlage IA.3 bij Verordening (EG) nr. 2003/2003
Kaliumsulfaat dat mogelijk magnesiumzout bevat	Door een fysisch extractieproces uit ruw kalizout verkregen product, dat mogelijk ook magnesiumzouten bevat. (bijv. patentkali)
Vinasse en vinasse-extracten	Met uitsluiting van ammoniakhoudende vinasse.
Calciumcarbonaat (krijt, mergel, gemalen kalksteenrots, kalkwier, fosfaathoudend krijt)	Uitsluitend van natuurlijke oorsprong.

Calcium- en magnesiumcarbonaat	Uitsluitend van natuurlijke oorsprong. (bijvoorbeeld: magnesiumhoudend krijt, gemalen magnesiumhoudende kalksteenrots)
Magnesiumsulfaat (kieseriet)	Uitsluitend van natuurlijke oorsprong.
Calciumchloride-oplossing	Bladbehandeling bij appelbomen, nadat calciumgebrek is aangetoond.
Calciumsulfaat (gips)	Product omschreven in punt 1 van bijlage I.D bij Verordening (EG) nr. 2003/2003 Uitsluitend van natuurlijke oorsprong.
Industriekalk afkomstig van de suikerproductie	Bijproduct van de suikerproductie op basis van suikerbieten
Industriekalk afkomstig van de vacuümproductie van zout	Bijproduct van de vacuümproductie van zout, verkregen uit kalksteen uit de bergen
Vrij zwavel	Product omschreven in bijlage ID.3 bij Verordening (EG) nr. 2003/2003
Spoorelementen	Anorganische micronutriënten als opgenomen in deel E van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 2003/2003 *
Natriumchloride	Uitsluitend steenzout.
Steenmeel en klei	

* lijst toegelaten spoorelementen:

Boor: Boorzuur, Natriumboraat, Calciumboraat, Boorethanolamine.

Kobalt: Kobaltzout, Kobaltchelaat, Kobaltmeststof

Koper: Koperzout, Koperoxide, Koperhydroxide, Koperchelaat

IJzer, IJzerzout, IJzerchelaat

Mangaan: Mangaanzout, Mangaanchelaat, Mangaanoxide.

Molybdeen: Natriummolybdaat, Ammoniummolybdaat

Zink: Zinkzout, Zinkchelaat, Zinkoxide

I.2 Bestrijding van ziektes, parasieten en onkruid

Voor het voorkomen van schade door plagen, ziekten en onkruid wordt vooral vertrouwd op:

- de bescherming van natuurlijke vijanden
- de keuze van soorten en rassen
- vruchtwisseling
- teelttechnieken
- thermische processen

Wanneer deze toepassingen niet volstaan om de planten adequaat tegen plagen en ziekten te beschermen, mag in de biologische productie slechts gebruik worden gemaakt van de hieronder opgesomde producten in die mate dat het gebruik ervan als fytofarmaceutisch product toegelaten is door de algemene Belgische wetgeving met betrekking op producten voor plantenbescherming. Deze kan teruggevonden worden via www.fytoweb.fgov.be/indexNL.asp De marktdeelnemers houden bewijsstukken bij waarin de noodzaak van het gebruik van dergelijke producten wordt aangetoond.

Tabel 2: toegelaten plantbeschermingsmiddelen

Omschrijving	Beschrijving, samenstellingseisen, gebruiksvoorwaarden
1. Stoffen van plantaardige of van dierlijke oorsprong	
Azadirachtine*, geëxtraheerd uit azadirachta indica (neemboom)	Insecticide
Bijenwas	Afdekkingsmiddel voor snoeiwonden
Gelatine*	Insecticide
Gehydrolyseerde eiwitten*	Lokmiddel, uitsluitend in het kader van toegestane toepassingen gecombineerd met andere geschikte producten

	van deze lijst
Lecithine*	Fungicide
Plantaardige oliën (bv. muntolie, lijnolie, karwij-olie)*	Insecticide, acaricide, fungicide en kiemvertragend middel
Pyrethrine geëxtraheerd uit chrysanthemum cinerariaefolium	Insecticide
Kwassie*, geëxtraheerd uit Quassia amara	Insecticide, afweermiddel
Rotenon*, geëxtraheerd uit Derris spp, Lonchocarpus spp en Terphrosia spp.	Insecticide
2. Micro-organismen voor biologische bestrijding van ziekten en plagen	
Micro-organismen (bacteriën, virussen en schimmels)	GGO vrij
3. Door micro-organismen geproduceerde stoffen	
Spinosad	Insecticide Enkel wanneer maatregelen worden genomen om het risico van parasitoïden en het risico van resistentieontwikkeling zo gering mogelijk te houden
4. Alleen in vallen en/of verstuivers te gebruiken stoffen	
Diammonfosfaat	Lokmiddel, alleen in vallen
Feromonen	Lokmiddel; ontregelaars van sexueel gedrag; alleen in vallen en verstuivers
Pyrethrumderivaten (alleen deltamethrine of lambdacyhalothrine)	Insecticide; alleen in vallen met specifieke lokmiddelen; uitsluitend ter bestrijding van <i>Batrocera oleae</i> en <i>Ceratitis capitata</i> Wied.
5. Aan de oppervlakte tussen de planten te dispergeren bereidingen	
IJzerfosfaat (ijzertrifosfaat)	Molluscicide
6. Andere stoffen die traditioneel in de biologische landbouw worden gebruikt	
Koper in de vorm van koperhydroxide, koperoxychloride, (tribasisch) kopersulfaat, koperoxide, koperoctanoaat	Fungicide Tot 6 kg per ha per jaar Voor blijvende gewassen mogen de lidstaten, in afwijking van de vorige alinea, het dit maximum van 6 kg in een bepaald jaar overschrijden mits de gemiddelde gedurende vijf jaar (dat jaar en de vier vorige) gebruikte hoeveelheid niet groter is dan 6 kg
Ethyleen*	Narijping van bananen, kiwi's en kaki's; narijpen van citrusvruchten als deel van een strategie om door de fruitvlieg veroorzaakte schade te voorkomen; bloei-inductie van ananas; het tegengaan van scheutvorming bij aardappelen en uien
Kaliumzout van vetzuur (zachte zeep)	Insecticide
Kalialuin (aluminiumsulfaat) (kalinite)*	Vertraging rijping bananen
Californische pap* (calciumpolysulfide)	Fungicide, insecticide, acaricide
Paraffineolie	Insecticide, acaricide
Minerale olie	Insecticide, fungicide; alleen voor fruitbomen, wijnstokken, olijfbomen en tropische gewassen (bv. bananen)
Kaliumpermanganaat *	Fungicide, bactericide; alleen op fruitbomen, olijfbomen en wijnstokken
Kwartzand *	Afweermiddel
Zwavel	Fungicide, acaricide, afweermiddel
7. Andere stoffen	
Calciumhydroxide	Fungicide

	Enkel bij fruitbomen, ook in kwekerijen, voor de bestrijding van <i>Nectria galligena</i>
Kaliumbicarbonaat *	Fungicide

* producten momenteel zonder erkenning in België

I.3 Zaaizaad en plantgoed

Het zaaizaad en het vegetatief teeltmateriaal moeten afkomstig zijn van biologische landbouw: eveneens kan er gebruik gemaakt worden van uitgangsmateriaal afkomstig van een productie-eenheid die zich in de fase van omschakeling naar de biologische landbouw bevindt.

Niettemin is het mogelijk toestemming te krijgen om niet-biologisch zaaizaad of niet biologisch vegetatief teeltmateriaal te gebruiken indien er geen biologisch zaaizaad of biologisch vegetatief teeltmateriaal beschikbaar is.

Indien u gebruik wenst te maken van niet-bio zaaizaad of vegetatief materiaal, moet hiervoor een ontheffing gevraagd worden aan het controleorganisme. Deze ontheffing dient u te hebben voordat u zaait of plant. De beschikbaarheid van de zaden en vegetatief teeltmateriaal in België is te raadplegen in een databank op het internet met het adres: <http://www.organicxseeds.be>.

De landbouwers kunnen informatie over deze databank aan hun controleorganisme vragen. De controleorganismen baseren zich op deze databank om de ontheffingen te geven. De zaden en ander vegetatief teeltmateriaal die werden geproduceerd door genetisch gewijzigde organismen en/of hun bijproducten, zijn verboden. Deze ontheffing kan enkel worden gegeven voor uitgangsmateriaal dat niet behandeld is.

De databank <http://www.organicxseeds.com> wordt continu aangepast doordat leveranciers soorten en rassen inschrijven die biologisch beschikbaar zijn in België.

De producenten kunnen zich met zaad of pootaardappelen bevoorraden van een andere leverancier die niet ingeschreven is in de database of hun eigen zaden of planten van aardappelen gebruiken, op voorwaarde dat deze zaden of planten afkomstig zijn uit de gecontroleerde biologische landbouw.

Voor soorten die weinig beschikbaar zijn in de biologische landbouw, kunnen de lidstaten vereenvoudigde vergunningen toekennen. De soorten die vallen onder deze vereenvoudigde vergunning staan als dusdanig aangeduid op de website. Indien u één van deze soorten wenst te gebruiken, dient u geen ontheffingsverzoek in te dienen bij uw controleorganisme, een gewone melding volstaat. Deze melding dient wel te gebeuren alvorens u gebruik maakt van het aangekochte uitgangsmateriaal.

In andere gevallen, moet de producent aan zijn controleorganisme de toestemming vragen om dergelijke zaden of conventionele pootaardappelen te gebruiken voor het zaaien.

Vergunningen om niet volgens de biologische productiemethode verkregen zaaizaad en pootaardappelen te gebruiken, mogen alleen in de volgende gevallen worden verleend:

- a** Indien van de door de gebruiker gevraagde soort geen enkel ras is geregistreerd in de databank
- b** Indien geen leverancier het materiaal voor het zaaien of planten kan leveren, terwijl de gebruiker het zaaizaad of de pootaardappelen tijdig heeft besteld
- c** Indien het door de gebruiker gevraagde ras niet in de databank is geregistreerd, en de gebruiker kan aantonen dat geen van de geregistreerde alternatieven van dezelfde soort geschikt is en dat de vergunning daarom belangrijk is voor zijn productie

d Indien afwisseling dient voor het onderzoek, voor tests in kleinschalige veldproeven of voor de instandhouding van het ras, waarmee de bevoegde autoriteit van de lidstaat heeft ingestemd.

Het is in alle gevallen verboden gebruik te maken van zaden of plantgoed die behandeld zijn met fytofarmaceutische stoffen die niet toegelaten zijn in de biologische landbouw. Genetisch gemodificeerd zaad is ook niet toegelaten.

Ander vegetatief vermeerderd teeltmateriaal

Het gebruik van conventionele uitlopers, bloembollen, boomplanten, ... is toegelaten zolang de producent kan aantonen dat dit teeltmateriaal niet verkrijgbaar is in biologische kwaliteit. U kan de beschikbaarheid van zaad raadplegen op volgende site:

<http://www.organicxseeds.be>. De producent moet, zoals bij zaaigoed en pootaardappelen, een aanvraag indienen bij zijn controleorganisme en verklaren dat het teeltmateriaal niet verkrijgbaar is in biologische kwaliteit.

Jong plantgoed

Jong plantgoed: planten die in hun geheel worden geplant voor de plantaardige productie. Bijvoorbeeld sla, prei, peterselie, ... moeten afkomstig zijn van biologische landbouw.

Hoofdstuk II - Dierlijke productie

De Europese wetgeving bepaalt normen voor de dierlijke productie in het algemeen, alsook meer specifieke normen voor runderen, paarden, schapen, geiten, varkens, pluimvee en bijen. Hier worden de normen voor runderen, paarden, schapen, geiten, varkens, legkippen en mestkippen besproken. De Vlaamse Wetgeving voorziet ook de productienormen voor opfokpoeljen, konijnen en hertachtigen.

De biologische veeteelt is een grondgebonden activiteit. Alle dieren moeten beschikken over een uitloop en het aantal dieren per oppervlakte-eenheid moet beperkt worden om te zorgen voor een geïntegreerd beheer van dierlijke en plantaardige productie op de productie-eenheid. Op die manier kan elke vorm van verontreiniging zoveel mogelijk beperkt worden, namelijk van bodem, oppervlaktewater en grondwater. De omvang van de veestapel moet in nauw verband staan met de oppervlakte die beschikbaar is om overbegrazing en erosie te vermijden en het uitrijden van dierlijke mest mogelijk te maken om zo schadelijke gevolgen voor het milieu tegen te gaan.

II.1 Herkomst en aankoop van dieren

In de biologische veehouderij moeten alle dieren van een en dezelfde productie-eenheid worden gehouden volgens de regels van de biologische landbouw.

1) Selectie van rassen

De voorkeur moet worden gegeven aan inheemse rassen en stammen. Bij de keuze van de rassen of stammen moet rekening worden gehouden met:

- het vermogen van de dieren om zich aan de plaatselijke omstandigheden aan te passen
- hun levenskracht
- hun resistentie tegen ziekten
- de preventie van specifieke ziekten of gezondheidsproblemen, zoals het stress-syndroom bij varkens, PSE-syndroom ("pale, soft exudative"), acute dood, spontane abortus en moeilijke geboorten die keizersneden nodig maken, die in verband worden gebracht met

bepaalde in de intensieve veehouderij gebruikte rassen of stammen.

- de dieren moeten zich natuurlijk kunnen voortplanten, om deze reden is er in de Vlaamse regelgeving voorzien dat het percentage natuurlijke geboorten bij rundvee tenminste 30% moet zijn na drie jaar biologische productie, en 90% na 5 jaar.

2) Aankoop van niet-biologische dieren: beperkt

Gangbare dieren kunnen onder bepaalde voorwaarden op biologische bedrijven ingevoerd worden:

- wanneer een veehouderijtak die voorheen gangbaar werd gehouden, omgeschakeld wordt, dan kunnen de aanwezige dieren ook omgeschakeld worden
- wanneer een veestapel voor het eerst wordt samengesteld, mogen gangbare dieren in een biologisch bedrijf worden ingebracht onder bepaalde voorwaarden (zie tabel)
- wanneer er een grote sterfte is door ziekte of ramp, mogen gangbare dieren in een biologisch bedrijf worden ingebracht onder bepaalde voorwaarden (zie tabel)
- wanneer biologische dieren niet beschikbaar zijn, kunnen de in biologische bedrijven met de volgende omschakelingsperiodes ingevoerd worden (zie tabel):

Tabel 3: aankoop niet bio dieren en omschakelingsperiode

Diersoort en voorwaarden tot aankoop	Omschakelingsperiode
Runderen/hertachtigen <ul style="list-style-type: none"> • mannelijke fokdieren • vrouwelijke zoogdieren die nog niet hebben geworpen, gebruikt om het vergroten en vernieuwen van een kudde, mogen maximaal 10%* uitmaken van het aantal volwassen dieren per jaar** • kalveren en veulens jonger dan 6 maanden voor het aanvullen of samenstellen van een veestapel voor de eerste maal. 3 maanden voor herten 	voor het vlees: 12 maanden (met een minimum van drie vierde van hun levensduur) Voor de melk: 6 maanden
Varkens <ul style="list-style-type: none"> • vrouwelijke dieren die nog niet hebben geworpen, gebruikt om het vergroten en vernieuwen van een kudde, mogen maximaal 20%* uitmaken van het aantal volwassen dieren per jaar*** • biggen moeten minder dan 35 kg wegen voor het aanvullen of samenstellen van een veestapel voor de eerste maal. Niet voor afmest! 	6 maanden
Schapen, geiten <ul style="list-style-type: none"> • vrouwelijke dieren gebruikt om het vergroten en vernieuwen van een kudde mogen maximaal 20%* uitmaken van het aantal volwassen dieren per jaar*** • lammeren en jonge geiten moeten jonger zijn dan 60 dagen voor het aanvullen of samenstellen van een veestapel voor de eerste maal. 	6 maanden
Kippen bestemd voor de leg <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn biologisch gecertificeerde jonge hennen te koop, indien deze beschikbaar zijn, dient u deze aan te kopen. • Indien u zelf de opkweek doet, dient u te starten vanaf de leeftijd van 3 dagen en de regels voor opfok te respecteren zoals deze beschreven staan in het Vlaamse Ministerieel Besluit van 	6 weken

<p>27/05/2011.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien u geen biologische dieren vindt, en zelf geen opfok doet, kan u na ontheffing van de Vlaamse Overheid nog niet biologische leghennen aankopen tot de leeftijd van 18 weken. Deze hennen dienen wel al vanaf hun derde levensdag biologisch gevoederd te zijn, en dienen de biologische regels aangaande geneeskundige behandelingen te respecteren. Deze dieren dienen ook de omschakelingsperiode van 6 weken te doorlopen op het legbedrijf. 	
<p>Kuikens bestemd voor productie van vlees</p> <ul style="list-style-type: none"> • binnengebracht aan een maximumleeftijd van 3 dagen, voor het vernieuwen, aanvullen of het voor het eerst samenstellen van een groep, bij afwezigheid van biodieren en na melding aan TÜV NORD INTEGRA 	<p>Voor de vleesproductie: 10 weken</p>
<p>Struisvogels</p> <p>vrouwelijke struisvogels die nog niet hebben gelegd, gebruikt om het vergroten en vernieuwen van een kudde, mogen maximaal 10%* uitmaken van het aantal volwassen dieren per jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuikens jonger dan 3 dagen voor het aanvullen of samenstellen van een veestapel voor de eerste maal. 	<p>Acht maanden</p>
<p>Konijnen</p> <p>voedsters die zich nog niet hebben voortgeplant voor het vergroten en vernieuwen van een kudde, mogen maximaal 40% uitmaken van het aantal volwassen dieren per jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • konijnen jonger dan 30 dagen voor het aanvullen of samenstellen van een veestapel voor de eerste maal. 	<p>4 maanden</p>
<p>Noodsituaties</p> <p>Bij grote sterfte onder de dieren als gevolg van gezondheidsproblemen of een noodsituatie, kan de veestapel of het beslag vernieuwd of aangevuld worden met niet-biologische dieren indien geen biologische dieren ter beschikking zijn. De Vlaamse overheid kan hiervoor een tijdsgebonden toestemming verlenen.</p>	<p>De periode die van toepassing is op de betrokken dieren.</p>

* Dit percentage kan worden verhoogd tot 40% bij een grote uitbreiding, overschakeling van het bedrijf op ander ras of naar een nieuwe diersoort, na toelating door de Vlaamse overheid. Het kan ook worden verhoogd tot 40% wanneer rassen voor de landbouw verloren dreigen te gaan. In dit laatste geval mogen de dieren al wel hebben geworpen, steeds na toelating door de Vlaamse overheid.

** Voor eenheden met minder dan 10 paarden en runderen, is vernieuwing beperkt tot één dier per jaar.

*** Voor eenheden met minder dan 5 varkens, schapen of geiten, is vernieuwing beperkt tot één dier per jaar.

3) Gangbare en biologische dieren op één bedrijf?

Bij de biologische veehouderij moeten alle dieren van een en dezelfde productie-eenheid worden gehouden volgens de regels van de biologische landbouw. In afwijking hierop mogen gangbare dieren alleen op het bedrijf gehouden worden indien het andere diersoorten betreft dan de biologische dieren en indien ze gehouden worden in andere gebouwen en percelen dan de biologische dieren. Voor dieren van dezelfde soort dient u een apart SANITEL-nummer te hebben en de dieren moeten eigendom zijn van een andere juridische entiteit. Gangbare dieren mogen voor een beperkte periode gebruik maken van biologische percelen op voorwaarde dat de dieren afkomstig zijn van extensieve veeteelt. Het aantal dieren per ha moet bovendien overeenkomen met maximum 170 kg stikstof/ha/jaar en de biologische dieren mogen niet tegelijkertijd op deze weidegronden aanwezig zijn. U dient de periode van begrazing te registreren.

II.2 Voeding

Met de diervoeders wordt een kwaliteitsproductie nagestreefd en niet zozeer een maximale, terwijl wordt voorzien in de voedingsbehoeften van de dieren in de verschillende ontwikkelingsfasen. Teeltsystemen voor herbivoren moeten gebaseerd worden op maximaal gebruik van weidegronden, naargelang van de beschikbaarheid daarvan tijdens de verschillende perioden van het jaar. Dwangvoeding is verboden.

Algemene principes

- Het voeder voor alle dieren van het bedrijf mag uitsluitend afkomstig zijn van voedergewassen en diervoeder dat gecertificeerd is in overeenstemming met de regels van de biologische productie.
- Diervoeder wordt in hoofdzaak verkregen op het bedrijf waar de dieren worden gehouden of bij andere biologische bedrijven in dezelfde regio. De diervoeders voor herbivoren moeten voor tenminste 50% van de eenheid zelf afkomstig zijn, of als dit onmogelijk is, in samenwerking met andere biologische bedrijven en voornamelijk in de regio van de eenheid worden geproduceerd.
- Het gebruik van stoffen om de groei of de productie te bevorderen (met inbegrip van antibiotica, coccidiostatica en andere kunstmatige groeibevorderende hulpstoffen), evenals het gebruik van hormonen of soortgelijke stoffen voor het controleren van de reproductie of voor andere doeleinden (zoals het opwekken of synchroniseren van de bronst) zijn verboden.

Voeding voor jonge zoogdieren

Jonge zoogdieren moeten bij voorkeur met moedermelk in plaats van natuurlijke melk worden gevoederd gedurende een minimumperiode van drie maanden voor runderen, met inbegrip van bizon en paardachtigen, 45 dagen voor schapen en geiten en 40 dagen voor varkens.

Ruwvoer voor varkens en pluimvee

Aan het dagrantsoen voor varkens en pluimvee moet ruwvoer, verse of gedroogde voedergewassen of kuilvoer worden toegevoegd.

Beperking van de hoeveelheid krachtvoeder

Voor herkauwers dient tenminste 60% van de droge stof van het dagrantsoen te bestaan uit ruwvoer, verse of gedroogde voedergewassen of kuilvoer. Voor dieren in de zuivelproductie is bij het begin van de lactatie een verlaging van 50% toegestaan gedurende maximaal drie maanden.

Aangekocht krachtvoeder

De EG-verordening 889/2008 geeft ook regels voor de productie en de etikettering van biologische diervoeders. Hieruit kunnen we twee categorieën onderscheiden:

- Producten die 95% of meer bio-ingrediënten bevatten

Deze producten mogen bio in de productnaam gebruiken.

Op het etiket moet ook een verwijzing staan naar het controleorganisme dat de productie gecontroleerd heeft.

- Producten die minder dan 95% bio-ingrediënten bevatten

De verwijzing naar de biologische landbouw mag enkel verschijnen in de ingrediëntenlijst vergezeld van het percentage biologische ingrediënten ten opzichte van het percentage agrarische ingrediënten, het geheel in dezelfde karakters als de lijst van de ingrediënten. Ook hier moet een verwijzing staan naar het controleorganisme.

II.3 Omschakelingsdiervoeders

Maximaal 30% van het voederrantsoen mag bestaan uit omschakelingsdiervoeders (2de jaar). Dit aandeel mag tot 100% worden verhoogd indien de omschakelingsdiervoeders afkomstig zijn van het eigen bedrijf (berekend als percentage droge stof van plantaardige producten).

Het begrazen of de oogst van percelen blijvende voedergewassen, blijvend grasland of eiwithoudende gewassen die zich in het eerste omschakelingsjaar bevinden, mag maximaal 20% (berekend als percentage droge stof van plantaardige producten) van de totale gemiddelde hoeveelheid gevoederde diervoeders vormen, op voorwaarde dat deze percelen van het eigen bedrijf zijn (en tijdens de laatste 5 jaar geen deel hebben uitgemaakt van een biologische productie eenheid van dat bedrijf). Deze voedingsmiddelen worden ook berekend in het percentage van de producten in de periode van omschakeling, zoals hierboven aangegeven.

II.4 Conventionele grondstoffen: enkel voor niet herbivoren

Enkel voor niet herbivoren mag een beperkte hoeveelheid conventionele diervoeders gebruikt worden, wanneer de landbouwer niet over voldoende voeders van biologische oorsprong kan beschikken. De landbouwer houdt de bewijsstukken bij waarin de noodzaak van het gebruik van deze bepaling wordt aangetoond.

Tot en met 31/12/2011 mag er nog maximaal 5% gangbare voeders in het rantsoen gebruikt worden, na deze datum dient het rantsoen ook uit 100% biologische diervoeders te bestaan. Percentages worden berekend op jaarbasis als percentage van de droge stof van diervoeders van agrarische oorsprong. Mineralen en dergelijke vallen hier dus niet onder. Per dag mag dit percentage niet meer dan 25% bedragen.

Tabel 4: Niet-biologische grondstoffen van plantaardige oorsprong bestemd voor diervoeder

Granen met afgeleide producten en bijproducten:
<ul style="list-style-type: none">• haverkorrels, havervlokken, havervoermeel, haverschillen, haverzemmelengrind• gerstkorrels, gersteiwiten, gerstvoermeel• rijstkiemkoek• gierst in korrelvorm• roggekorrels en roggevoermeel• sorghumkorrels• tarwekorrels, tarwevoermeel, tarwezemelengrind, tarwegluttenvoer, tarwegluten, tarwekiemen• speltkorrels• triticalekorrels• maïskorrels, maïszemelengrind, maïsvoermeel, maïskiemkoeken, maïsgluten

<ul style="list-style-type: none"> • moutkiemen • bierbostel
<p>Zaden van peulvruchten met afgeleide producten en bijproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kikkererwtenzaad, kikkererwtmeel, kikkererwtzemelen • linzenwikkezaad, linzenwikkemeel, linzenwikkezemelen • zaailathyruszaad na een hittebehandeling, zaailathyrusmeel, zaailathyruszemelen • erwtenzaad, erwtenmeel, erwtenzemelen • tuinboonzaad, tuinboonmeel, tuinboonzemelen • paardenboonzaad, paardenboonmeel, paardenboonzemelen • wikkezaad, wikkemeel, wikkezemelen
<p>Overige zaden en vruchten met afgeleide producten en bijproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • johannesbrood • peulen van johannesbrood en meel daarvan • pompoenen • citruspulp • appels, kweeperen, peren, perziken, vijgen, druiven en pulp daarvan • kastanjes • walnootkoek • hazelnootkoek • cacaodoppen, cacaokoek • eikels
<p>Andere planten met afgeleide producten en bijproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • melasse • zeewiermeel (verkregen door het drogen en malen van zeewier dat is gewassen om het jodiumgehalte te verlagen) • poeders en extracten van planten • eiwithoudende extracten van planten (uitsluitend bestemd voor jonge dieren) • specerijen • kruiden
<p>Oliehoudende zaden, oliehoudende vruchten met afgeleide producten en bijproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kool- en raapzaad, kool- en raapzaadkoek, kool- en raapzaadschillend • sojabonen, getoaste sojabonen, sojabonenkoeken, sojabonenschillen • zonnebloemzaad, zonnebloemkoek • katoenzaad, katoenzaadkoek • lijnzaad, lijnzaadkoek • sesamkoek • palmpitkoek • pompoenzaadkoek • olijven, olijfpulpkoek • plantaardige oliën (uit fysieke extractie verkregen)
<p>Knollen, wortels met afgeleide producten en bijproducten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suikerbietenpulp • aardappels • knollen van zoete aardappels • aardappelvezels (bijproduct van de extractie van aardappelzetmeel) • aardappelzetmeel • aardappeleiwit • maniok
<p>Voedergewassen en ruwvoedergewassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • luzerne • luzernemeel • klaver • klavermeel • gras (verkregen uit voedergewassen) • grasmeel • hooi • kuilgras • stro van granen • wortelknollen van voedergewassen

Tabel 5: Grondstoffen van dierlijke oorsprong bestemd voor voedermiddelen

Melk en melkproducten:
<ul style="list-style-type: none"> • rauwe melk • melkpoeder • magere melk, magere melkpoeder • karnemelk, karnemelkpoeder • wei, weipoeder, suikerarme weipoeder, eiwithoudende weipoeder (geëxtraheerd door fysische behandeling) • caseïne-poeder • lactosepoeder • wrongel, zure melk
Eieren en ei-producten
• eieren en ei-producten voor gebruik als pluimvee-poeder, voornamelijk afkomstig van hetzelfde bedrijf
Vis, andere zeedieren, afgeleide producten en bijproducten:
Met inachtneming van de volgende beperkingen: de producten moeten afkomstig zijn van de duurzame visserij en mogen slechts worden gebruikt voor andere soorten dan herbivoren.
<ul style="list-style-type: none"> • vis • visolie en levertraan, niet geraffineerd • autolysaten van vis, weekdieren of schelpdieren • langs enzymatische weg verkregen hydrolysaten en proteolysaten, al dan niet oplosbaar, alleen te verstrekken aan jonge dieren • vismeel

Tabel 6: Voedermiddelen van minerale oorsprong

Natrium
ongeraffineerd zeezout ruw steenzout uit mijnen natriumsulfaat natriumcarbonaat natriumbicarbonaat natriumchloride
Kalium
Kaliumchloride
Calcium
roodwier en kalkwier schelpen van waterdieren (ook sepiabeen) calciumcarbonaat calciumlactaat calciumgluconaat
Magnesium
magnesiumoxide (watervrije magnesia) magnesiumsulfaat magnesiumchloride magnesiumcarbonaat magnesiumfosfaat
Fosfor
gedefluorideerd bicalciumfosfaat gedefluorideerd monocalciumfosfaat mononatriumfosfaat calciummagnesiumfosfaat calciumnatriumfosfaat
Zwavel
natriumsulfaat

II.5 Toevoegingsmiddelen

Vitaminen

- vitaminen die zijn afgeleid van grondstoffen die van nature in diervoeders voorkomen
- voor éénmagigen: synthetische vitaminen die identiek zijn aan de natuurlijke vitaminen
- voor herkauwers: synthetische vormen van de vitaminen A, D en E die identiek zijn aan de natuurlijke vitaminen

Sporenelementen

Tabel 7: Toegelaten sporenelementen

Ijzer
ijzer (II) carbonaat ijzer (II) sulfaat, monohydrataat en/of heptahydraat ijzer (III) oxide
Mangaan
mangaan(II)carbonaat mangaan(II) en mangaan(III)oxide mangaan(II)sulfaat, mono- en/of tetrahydraat
Jodium
calciumjodaat, watervrij calciumjodaat, hexahydraat natriumjodide
Zink
zinkcarbonaat zinkoxide zinksulfaat, mono- en/of tetrahydraat
Molybdeen
ammoniummolybdaat natriummolybdaat
Selenium
Natriumselenaat natriumseleniet
Kobalt
kobalt (II)sulfaat, monohydraat, en/of heptahydraat basisch kobalt(II)carbonaat, monohydraat
Koper
koper(II)oxide basisch koper (II)carbonaat, monohydrataat koper(II)sulfaat, pentahydrataat

Zoötechnische toevoegingsmiddelen.

Enzymen en micro-organismen, let op, geen GGO

Technologische toevoegingsmiddelen

Tabel 8: toegelaten technologische toevoegingsmiddelen

Conserveermiddelen
sorbinezuur
citroenzuur
(zie ook bewaarmiddelen voor inkuiling hieronder)
Antioxidantia
E 306 Tocoferolrijke extracten van natuurlijke oorsprong, gebruikt als antioxidant
Bindmiddelen en verdunningsmiddelen
E 470 calciumstearaat van natuurlijke oorsprong
E 551b coloidale silicumdioxide
E 551c diatomeeënaarde

E 558 bentoniet
E 559 kaoliniethoudende klei
E 560 natuurlijke mengels van stearaten en chloriet
E 561 vermiculiet
E 562 sepioliet
E 599 perliet

Toevoegingsmiddelen voor kuilvoer

Toegestaan voor kuilvoer: volgende bewaarmiddelen zijn toegestaan bij kuilvoer:

- enzymen, gisten, bacteriën, zeezout, steenzout, melkzuurbacteriën, azijnzuur, mierenzuur en propionzuur
- melkzuur, mierenzuur, propionzuur en azijnzuur mogen bij de productie van kuilvoer alleen worden gebruikt indien de weersomstandigheden belemmeren dat de juiste fermentatie optreedt.

II.6 Grondgebondenheid en mestbeheer

Veebezetting per ha: maximum 2 GVE/ha

De biologische veeteelt is een grondgebonden productiemethode. Het aantal dieren wordt beperkt om overbegrazing, vertrappen van de bodem, erosie, en door de dieren of de verspreiding van hun mest veroorzaakte vervuiling tot een minimum te beperken.

De totale veebezetting mag niet meer bedragen dan 2 grootvee-eenheden (GVE) per hectare totale oppervlakte-eenheid.

Voor de berekening telt men alle biologische dieren per eenheid, en alle biopercelen van deze eenheid.

De niet-grondgebonden dierlijke productie, waarbij de betrokken marktdeelnemer geen landbouwgrond beheert en/of geen schriftelijke overeenkomst met een andere biologische marktdeelnemer is aangegaan, is verboden.

Mestbeheer

Mestoverschotten zijn uitgesloten in de biologische landbouwproductie.

Wat betreft de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen mag de gebruikte totale hoeveelheid dierlijke mest niet groter zijn dan 170 kg stikstof per hectare landbouwgrond.

In de biologische landbouw wordt aangenomen dat 2 GVE, 170 kg N produceren per jaar. De totale hoeveelheid dierlijke mest die per bedrijf wordt gebruikt, mag niet meer bedragen dan 170 kg stikstof per jaar/hectare biocultuurgrond. Indien nodig moet de totale veebezetting verlaagd worden om te voorkomen dat deze grens wordt overschreden, of dient er een afzetcontract te worden opgesteld met een andere biologische marktdeelnemer.

Volgende tabellen geven het maximum aantal dieren weer dat overeenkomt met 170 EN.

Tabel 9: aantal dieren dat overeenkomt met 170 EN

Diersoort	N-uitscheiding per dier per jaar	Maximum aantal dieren per ha dat overeenkomt met 170 kg N/ha/jaar
RUNDVEE		
Melkvee		
Melkkoeien met een melkproductie (in kg melk/jaar) van:		
maximaal 4 000	81	2,10
hoger dan 4 000 tot en met 4 250	83	2,05
hoger dan 4 250 tot en met 4 500	85	2,00
hoger dan 4 500 tot en met 4 750	87	1,95
hoger dan 4 750 tot en met 5 000	89	1,91
hoger dan 5 000 tot en met 5 250	91	1,87
hoger dan 5 250 tot en met 5 500	93	1,83
hoger dan 5 500 tot en met 5 750	95	1,79
hoger dan 5 750 tot en met 6 000	97	1,75
hoger dan 6 000 tot en met 6 250	99	1,72
hoger dan 6 250 tot en met 6 500	101	1,68
hoger dan 6 500 tot en met 6 750	103	1,65
hoger dan 6 750 tot en met 7 000	105	1,62
hoger dan 7 000 tot en met 7 250	107	1,59
hoger dan 7 250 tot en met 7 500	109	1,56
hoger dan 7 500 tot en met 7 750	111	1,53
hoger dan 7 750 tot en met 8 000	113	1,50
hoger dan 8 000 tot en met 8 250	115	1,48
hoger dan 8 250 tot en met 8 500	117	1,45
hoger dan 8 500 tot en met 8 750	119	1,43
hoger dan 8 750 tot en met 9 000	121	1,40
hoger dan 9 000 tot en met 9 250	123	1,38
hoger dan 9 250 tot en met 9 500	125	1,36
hoger dan 9 500 tot en met 9 750	127	1,34
hoger dan 9 750 tot en met 10 000	129	1,32
hoger dan 10 000	131	1,30
Vervangingsvee jonger dan 1 jaar	33	5,15
Vervangingsvee van 1 jaar tot 2 jaar	58	2,93
Mestvee		
Zoogkoeien	65	2,62
Mestkalveren	10,5	16,19
Runderen jonger dan 1 jaar	22,3	7,62
Runderen van 1 tot 2 jaar	58	2,93
Andere runderen	77	2,21
VARKENS		
Biggen van 7 tot 20 kg	2,18	77,98
Beren	24	7,08
Zeugen, incl. biggen van minder dan 7 kg	24	7,08

Andere varkens		
van 20 tot 110 kg	13	13,08
van meer dan 110 kg	24	7,08
PLUIMVEE		
Legrassen		
Legkippen	0,81	209,88
(Groot)ouderdieren van legkippen	0,81	209,88
Opfokpoeljen van legkippen	0,34	500,00
Vleesrassen		
Slachtkuikens	0,61	278,69
Slachtkuiken ouderdieren	1,31	129,77
Opfokpoeljen van slachtkuiken ouderdieren	0,52	326,92
Struisvogels		
Struisvogels fokdieren	18	9,44
Struisvogels slachtdieren	8,6	19,77
Struisvogels van 0 tot 3 maanden	3,5	48,57
Kalkoenen		
Kalkoenen slachtdieren	1,70	100
Kalkoenen ouderdieren	2	85
Ander pluimvee	0,24	708,33
PAARDEN EN PONY'S		
Paarden van meer dan 600 kg	65	65
Paarden en pony's van 200 tot 600 kg	50	50
Paarden en pony's van minder dan 200 kg	35	35
ANDERE DIERSOORTEN		
konijnen		
Gesloten bedrijven per vrouwelijk konijn	7,42	22,91
Vetmesterij per dier	0,658	258,36
Kwekerij per volwassen dier	3,16	53,80
Geiten en schapen		
Geiten en schapen jonger dan 1 jaar	4,36	38,99
Geiten en schapen ouder dan 1 jaar	10,5	16,19

Voor het berekenen van de nettostikstofuitscheiding mogen verliezen in rekening worden gebracht. Meer informatie vindt u op www.vlm.be <<http://www.vlm.be>>
<http://www.vlm.be/landtuinbouwers/mestbank/dierlijkeproductie/Stikstofverliezen/Pages/default.aspx>

Basiskennis

Het personeel dat de dieren verzorgt, moet over de nodige basiskennis en -vaardigheden beschikken wat de gezondheid en de welzijnsbehoeften van de dieren betreft.

Voortplanting

De voortplanting is gebaseerd op natuurlijke methoden. Kunstmatige inseminatie is echter toegestaan, maar klonering en embryo-transplantatie mogen niet worden toegepast. Daarnaast mag de voortplanting niet worden gestimuleerd door behandeling met hormonen of soortgelijke stoffen.

Een natuurlijke geboorte moet de voorkeur krijgen.

Ingrepen

Ingrepen als het aanbrengen van rubberbanden aan de staarten van schapen, couperen van staarten, knippen van tanden, snavelkappen en onthoornen mogen in de biologische landbouw niet routinematig worden toegepast. Voor sommige van deze ingrepen kan de bevoegde autoriteit echter ad hoc toestemming verlenen, wanneer de veiligheid in het geding is of wanneer dergelijke ingrepen gericht zijn op de verbetering van de gezondheid, het welzijn of de hygiëne van de dieren.

Castratie is toegestaan om de kwaliteit van de producten te handhaven en traditionele productiemethoden in stand te houden (slachtossen, enz.), doch uitsluitend indien uitgevoerd op de daarvoor meest geschikte leeftijd door vakbekwaam personeel en zo dat eventueel lijden van de dieren tot een minimum wordt beperkt. Immunocastratie is niet toegestaan!

Vervoer

Het vervoer van de dieren dient zo te gebeuren dat stress bij de dieren in overeenstemming met de geldende relevante nationale of communautaire wetgeving wordt beperkt. De dieren moeten behoedzaam worden in- en uitgeladen en zonder dat er gebruik wordt gemaakt van enig elektrisch dwangmiddel. Het gebruik van allopathische kalmeringsmiddelen voorafgaand aan en tijdens het vervoer is verboden. In de periode voor het slachten en bij het slachten moet zo met de dieren worden omgegaan dat stress bij de dieren tot een minimum wordt beperkt.

Slachtleeftijd van het pluimvee

De minimum slachtleeftijden voor pluimvee zijn:

- a** 81 dagen voor kuikens,
- b** 150 dagen voor kapoenen,
- c** 49 dagen voor Pekingeenden,
- d** 70 dagen voor vrouwelijke Barbarijse eenden,
- e** 84 dagen voor mannelijke Barbarijse eenden,
- f** 92 dagen voor Mallardeenden,
- g** 94 dagen voor parelhoenders,
- h** 140 dagen voor mannelijke kalkoenen en braadganzen, en
- i** 100 dagen voor vrouwelijke kalkoenen.

Bij het gebruik van traag groeiende rassen kan deze leeftijd verminderd worden. De Vlaamse overheid heeft volgende lijst van erkende traag groeiende rassen opgesteld:

1. SA51 x X44B (SASSO)
2. SA51 x XL44 (SASSO)
3. JA57 x I66C (HUBBARD)
4. Kabir 277 x GGKNN (KABIR)
5. Kabir 99 x GGKNN (Kabir)

II.8 Huisvesting en buitenruimte

Huisvesting

De huisvestingspraktijken, met inbegrip van bezettingsdichtheid en huisvestingsvoorwaarden, waarborgen dat aan de biologische en ethologische behoeften van de dieren wordt voldaan.

De isolatie, de verwarming en de ventilatie van het gebouw moeten ervoor zorgen dat de luchtcirculatie, het stofgehalte, de temperatuur, de relatieve vochtigheid en de gasconcentratie beperkt blijven tot een niveau dat voor de dieren niet schadelijk is. Er moet ruimschoots natuurlijke ventilatie en daglicht in het gebouw kunnen komen.

De veebezetting in de gebouwen moeten zorgen voor het comfort, het welzijn en de soortspecifieke behoeften van de dieren, afhankelijk van de soort, het ras en de leeftijd van de dieren.

De veebezetting is er op gericht het welzijn van de dieren te waarborgen door te zorgen voor voldoende ruimte om op natuurlijke wijze te staan, gemakkelijk te gaan liggen, zich om te draaien, zich te verzorgen, alle natuurlijke houdingen aan te nemen en alle natuurlijke bewegingen uit te voeren zoals zich uitrekken en met de vleugels klapperen.

Buitenruimte

De dieren dienen permanent toegang tot uitloop te hebben in de open lucht, bij voorkeur weidegrond, wanneer de weersomstandigheden en de staat van de grond dit mogelijk maken, tenzij beperkingen en verplichtingen in verband met bescherming van de volksgezondheid en diergezondheid worden opgelegd op grond van communautaire regelgeving.

De buitenruimten mogen tot 50% overdekt zijn. Bij konijnen tot 90% indien het gebouw een openfront heeft die minstens 25% van de omtrek van het gebouw bedraagt, en alle konijnen rechtstreeks toegang hebben tot dit openfront.

Minimumoppervlakten van binnen- en buitenruimten

Tabel 10; runderen, varkens, geiten, schapen en herten

Diersoort	Gewicht (kg)	Binnenruimte m ²	Buitenruimte m ² , behalve weidegronden
Fok- en mestrunderen en paardachtigen	tot 100	1,5	1,1
	tot 200	2,5	1,9
	tot 350	4,0	3
	meer dan 350	5 en minstens 1 m ² /100 kg	3,7 en minstens 0,75 m ² /100 kg
Melkkoeien		6	4,5
Fokstieren		10	30
Schapen en geiten		1,5 per schaap/geit	2,5
		0,35 per lam/jonge geit	0,5
Zogende zeugen met biggen tot 40 dagen oud		7,5 per zeug	2,5
Slachtvarkens	tot 50	0,8	0,6
	tot 85	1,1	0,8
	tot 110	1,3	1
	Meer dan 110 kg	1,5	1,2
Biggen	ouder dan 40 dagen en tot 30 kg	0,6	0,4
Fokvarkens		2,5 per zeug	1,9
		6 per beer; Indien de boxen worden gebruikt voor natuurlijke dekking: 10 m ² per beer	8,0
Hertachtigen	tot 12 maanden	2	4
	ouder dan 12 maanden	5	10

Tabel 11: pluimvee en konijnen

Diersoort	Binnenruimte (beschikbare netto oppervlakte)			Buitenruimte (m ² per dier beschikbaar)
	Aantal dieren/m ²	Cm zitstok per dier	nest	
Legkippen	6	18	legkippen per nest, of, in geval van een gemeenschappelijk nest 120 cm	4, mits het maximum van 170 kg N/ha/jaar niet wordt overschreden
Mestpluimvee (in vaste pluimveestallen)	10, met maximaal 21 kg levend gewicht/m ²	20 (alleen parel- hoenders)		4 slachtkuikens en parelhoenders 4,5 eenden 10 kalkoenen 15 ganzen Voor geen van deze soorten mag het maximum van 170 kg N/ha/jaar worden overschreden
Mestpluimvee in mobiele* pluimveestallen	16 ⁽¹⁾ in mobiele pluimveestallen met hoogstens 30 kg levend gewicht/m ²			2,5, mits het maximum van 170 kg N/ha/jaar niet wordt overschreden
poeljen 3 dagen tot 6 weken	maximaal 20			niet van toepassing
Poeljen 6 tot 12 weken	maximaal 13			1
12 tot 18 weken	maximaal 10			
struisvogels 3 dagen tot 6 weken	minimaal 0,75 m ² /dier			niet van toepassing
Struisvogels 6 tot 12 weken	minimaal 1,5 m ² /dier			10 m ² /dier
Struisvogels 12 weken tot 12 maanden	minimaal 2,5 m ² /dier			minimaal 125 m ² /dier
Struisvogels ouder dan 12 maanden	minimaal 4 m ² /dier			minimaal 200 m ² /dier
vleeskonijnen 30 dagen en ouder	5			
alle andere konijnen	minimaal 0,6 m ² / dier			

(1) Alleen in het geval van mobiele stallen met een vloeroppervlak van maximaal 150 m².

* Een stal is pas mobiel als hij tenminste 1 maal per jaar verplaatst wordt naar een andere biologische uitloop.

Reiniging van gebouwen en materiaal

De stallen, hokken, uitrusting en gereedschappen moeten naar behoren worden gereinigd en ontsmet om kruisbesmetting en de ontwikkeling van vectororganismen te voorkomen. Uitsluitend de in bijlage II, deel E, genoemde producten mogen worden gebruikt voor het reinigen en ontsmetten van gebouwen en installaties voor de veehouderij.

Toegelaten producten voor het reinigen en desinfecteren van gebouwen en installaties voor de veeteelt (vooral installaties en gereedschap)

- Kalium- en natriumzeep
- Water en stoom
- Kalkmelk
- Kalk
- Ongebluste kalk
- Natriumhypochloriet (bijvoorbeeld bleekwater)
- Bijtende soda
- Bijtende potas
- Waterstofperoxide
- Natuurlijke plantenextracten

- Citroenzuur, perazijnzuur, mierenzuur, melkzuur, oxaalzuur en azijnzuur
- Alcohol
- Salpeterzuur (uitrusting van melkstallen)
- Fosforzuur (uitrusting van melkstallen)
- Formaldehyde
- Reinigings- en ontsmettingsmiddelen voor spenen en melkinstallaties
- Natriumcarbonaat

Om gebouwen en andere installaties waar dieren worden gehouden, te ontdoen van insecten en andere parasieten, mag gebruik worden gemaakt van rodenticiden en toegelaten producten (tabel 2), alsook van elektrische of lijmvallen.

Specifieke huisvestingsvoorschriften en dierhouderijpraktijken voor zoogdieren

De vloeren van de stallen moeten vlak zijn maar niet glad. Tenminste de helft van het totale vloeroppervlak van de binnenruimte moet dicht zijn, dat wil zeggen, niet voorzien zijn van latten- of roosterconstructie.

In de rustruimte moet worden gezorgd voor ruim voldoende en droog strooisel. Het strooisel moet bestaan uit stro of andere geschikte materialen. Het strooisel mag worden verbeterd en verrijkt met toegelaten minerale producten zoals vermeld in bijlage I van 889/2008.

- Runderen en paarden

Wanneer herbivoren tijdens de graastijd toegang hebben tot weidegrond en in winterstalling bewegingsvrijheid genieten, kan worden afgezien van de verplichting om gedurende de wintermaanden openluchtruimten te verschaffen.

Stieren van meer dan één jaar moeten toegang hebben tot weidegrond of tot een openluchtruimte.

Het is verboden kalveren ouder dan een week onder te brengen in individuele kisten.

- Aangebonden runderen

De dieren mogen niet aangebonden gehouden worden. Voor de runderen bestaan er drie afwijkingen op deze regel:

- Voor gebouwen die reeds bestonden voor 24/08/2000, met een comfortabel strodek en op voorwaarde dat er regelmatig bewegingsoefening voorzien is (afwijking geldig tot 31/12/2013)
- Voor de uitbatingen die kennis gegeven hebben voor 24/8/2000, gedurende een overgangperiode die op 31/12/2013 ten einde loopt (met een afwijking)
- Voor kleine uitbatingen (gemiddeld minder dan 50 runderen ouder dan 2jaar), op voorwaarde dat de dieren ten minste tweemaal per week naar buiten gaan.

-Varkens

De varkens dienen permanent toegang tot uitloop te hebben en moeten in de bewegingsruimte kunnen wroeten. Voor het wroeten mogen verschillende onderlagen gebruikt worden.

Zeugen moeten in groepen worden gehouden, behalve in de laatste fase van de dracht en tijdens de zoogtijd. Er dient bewegingsruimte in open lucht te zijn. Het isoleren van de zeugen in het gebouw is toegelaten rond het werpen. Het isoleren van zeugen en hun biggen

kan na het werpen.

Biggen mogen niet worden gehouden in vlakke batterijen of in biggenkooien. Biggen mogen tijdens een overgangperiode die op 31 december 2011 afloopt, zonder anesthesie of analgesie worden gecastreerd.

- Pluimvee

• Huisvesting

Pluimvee mag niet in kooien worden gehouden.

Gebouwen voor alle soorten pluimvee moeten voldoen aan volgende voorwaarden:

- a** ten minste één derde van het vloeroppervlak moet bestaan uit vaste bodem; dat wil zegen geen latten- of roosterconstructie en bedekt zijn met strooisel zoals stro, houtkrullen, zand of turfmolm
- b** zij moeten voorzien zijn van openingen om naar binnen of naar buiten te gaan die aangepast zijn aan de omvang van de dieren en die samen een totale lengte hebben van ten minste 4 m per 100 m² voor de dieren beschikbare ruimte
- c** per pluimveestal mogen niet meer dieren gehuisvest worden dan:
 - 4800 kippen,
 - 3000 legkippen,
 - 5200 parelhoenders,
 - 4000 vrouwelijke Barbarijse eenden of Pekingeenden of 3200 mannelijke Barbarijse eenden of Pekingeenden of andere eenden,
 - 2500 kapoenen, ganzen of kalkoenen
- d** de totale nuttige oppervlakte van de stallen voor pluimvee voor de vleesproductie mag per productie-eenheid niet meer dan 1600 m² bedragen
- e** per mobiele stal (voor mestpluimvee) mogen niet meer dan 16 dieren/m² gehuisvest worden en mag de hoeveelheid levend gewicht/m² niet hoger zijn dan 30 kg. Een mobiele stal voldoet aan drie voorwaarden: een maximale vloeroppervlakte van 150 m² en hij wordt per jaar minstens één keer verplaatst.
- f** Om gezondheidsredenen moeten gebouwen telkens na het houden van een partij pluimvee worden leeggemaakt. De stallen en toebehoren moeten dan worden gereinigd en ontsmet.

• Kunstlicht

Voor legkippen mag het natuurlijk licht kunstmatig worden aangevuld tot een maximum van 16 u licht per dag, met een onderbroken nachtelijke rustperiode zonder kunstlicht van minstens 8 uur.

• Uitloop

Het pluimvee moet gedurende ten minste één derde van zijn leven toegang hebben tot een openluchtruimte, bij voorkeur weidegrond, wanneer de weersomstandigheden de staat van de grond, en de gezondheidsvoorschriften dit mogelijk maken. De openluchtruimten voor pluimvee moeten voor het grootste deel begroeid zijn, schuilmogelijkheden bieden en dieren gemakkelijk toegang geven tot voldoende drink- en voederbakken.

Pluimvee dat binnen wordt gehouden als gevolg van beperkingen of verplichtingen die op grond van de Gemeenschapsregelgeving zijn opgelegd, moet permanent toegang hebben

tot voldoende hoeveelheden ruwvoer en geschikt materiaal om aan zijn ethologische behoeften te voldoen.

Na het houden van een partij pluimvee moeten de uitlopen telkens tenminste 4 weken vrij gehouden worden om de vegetatie te laten aangroeien en om gezondheidsredenen.

II.9 Ziektepreventie en diergeneeskundige behandeling

In de biologische dierlijke productie is ziektepreventie gebaseerd op:

- a de selectie van rassen en foklijnen
- b op veehouderijbeheerspraktijken
- c op hoogwaardig voeder en lichaamsbeweging
- d op een passende bezettingsdichtheid
- e op een adequate en passende huisvesting onder hygiënische omstandigheden.

Als ondanks alle bovengenoemde preventieve maatregelen er toch ziekte of verwonding bij een dier wordt geconstateerd, moet het onmiddellijk worden behandeld om het dier lijden te besparen. Zo nodig mogen onder strikte voorwaarden door chemische synthese verkregen allopatische diergeneesmiddelen, waaronder antibiotica en ontwormingsmiddelen, worden gebruikt als het gebruik van fytotherapeutische, homeopatische en andere middelen niet aangewezen is. In dergelijke gevallen dient u alle behandelingen en wachttijden te registreren in uw veeboek.

- Fytotherapeutische en homeopatische behandelingen, met sporelementen en mineralen

Behandeling met fytotherapeutische en homeopatische producten en met sporelementen moet de voorkeur krijgen.

- Behandeling met chemisch gesynthetiseerde, allopatische geneesmiddelen, antibiotica: curatief en op voorschrift van de dierenarts

Wanneer het gebruik van fytotherapeutische, homeopathische en andere producten niet doeltreffend is, mogen chemisch gesynthetiseerde, allopatische geneesmiddelen, waaronder antibiotica worden gebruikt onder de volgende voorwaarden:

- de behandeling is voorgeschreven door een dierenarts
- het dier of lot moet duidelijk worden geïdentificeerd
- de behandeling (aard van het product en actief, details van de diagnose, de dosering, de wijze van toediening, de duur van de behandeling, wettelijke wachttijd) moet worden opgenomen in het veeboek met de nodige bewijsstukken
- voor de verkoop als bio wordt de wettelijke wachttijd verdubbeld en die bedraagt ten minste 48 uur.

- Preventieve behandeling: verboden

Het is verboden te behandelen met chemisch gesynthetiseerde, allopatische geneesmiddelen of antibiotica op preventieve wijze. Dit wil zeggen

- bij een dier dat geen symptomen vertoont
- voordat een gezondheidsprobleem werd gediagnosticeerd

-Vaccinatie: toegelaten

Het gebruik van immunologische diergeneesmiddelen is toegestaan.

- Groeibevorderaars en hormonen: verboden

Het gebruik van stoffen om de groei of de productie te bevorderen (met inbegrip van antibiotica, coccidiostatica en andere kunstmatige groeibevorderende hulpstoffen), evenals het gebruik van hormonen of soortgelijke stoffen voor het controleren van de reproductie of voor andere doeleinden (zoals het opwekken of synchroniseren van bronst) zijn verboden.

-Wettelijk verplichte behandelingen

De wettelijk opgelegde behandeling van dieren, gebouwen en voorzieningen zijn toegestaan.

- Maximum aantal behandelingen

Behalve in het geval van vaccinaties, behandelingen tegen parasieten en verplichte uitroeiingschema's is het verboden om de volgende dieren en hun producten te verkopen als biologische producten:

- individuele dieren of groepen dieren die binnen twaalf maanden meer dan drie reeksen behandelingen ondergaan met chemisch gesynthetiseerde, allopathische geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of antibiotica
- dieren die meer dan één reeks behandelingen ondergaan indien de productieve levenscyclus minder dan een jaar bedraagt.

De dieren die zich in een van bovenstaande situaties bevinden moeten opnieuw een omschakelingsperiode doorlopen.

Telkens wanneer geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik worden toegepast, moet deze informatie aan de controlerende autoriteit of het controleorgaan worden gemeld voordat de dieren of de dierlijke producten als biologisch gehouden dieren of biologisch geproduceerde producten in de handel worden gebracht. De volgende gegevens moeten doorgegeven worden: datum van behandeling, diagnose gegevens, dosering, aard van het behandelingsproduct, indicatie van de actieve farmacologische stoffen, behandelingsmethode en recepten van de dierenarts met de motivering van de daarvan en de wachttijden die moeten worden aangehouden voordat de betrokken dierlijke producten als biologische producten in de handel mogen worden gebracht.

Hoofdstuk III - Omschakeling

III.1 Bio en niet bio productie

In het geval van bio en niet-bio productie in hetzelfde bedrijf, moeten percelen en opslagplaatsen duidelijk gescheiden zijn.

Daarenboven moet heel het bedrijf onder controle staan.

Plantaardige productie

Dezelfde rassen of rassen die moeilijk te onderscheiden zijn van elkaar mogen niet gekweekt worden volgens bio en conventionele wijze, behalve volgende uitzonderingen:

* In het geval van omschakeling van boomgaarden, erkend landbouwonderzoek en de productie van zaden en planten, indien:

- er gepaste maatregelen zijn genomen om ervoor te zorgen dat de producten van de verschillende betrokken eenheden te allen tijde van elkaar gescheiden worden gehouden
- het controleorgaan ten minste 48 uur op voorhand wordt ingelicht van de oogst

- na de oogst de producent het controleorgaan in kennis stelt van de precieze, op de betrokken eenheden geogste hoeveelheden, alsmede van de maatregelen die zijn genomen om de producten van elkaar te scheiden
- telers een omschakelingsplan van maximaal 5 jaar hebben

* In het geval van grasland dat uitsluitend bestemd is voor begrazing.

Dierlijke productie

In de veeteelt mogen geen dezelfde diersoorten in bio en conventionele vorm gehouden worden, behalve in het geval van onderzoek en onderwijs en mits de nodige maatregelen worden toegepast en dit na toelating van de Vlaamse overheid.

Twee bedrijven worden beschouwd als de afzonderlijk indien de juridische structuur verschillend is en indien de gezondheidsentiteit (Sanitel-nummer) verschillend is.

Begrazen van biopercelen door conventionele dieren

Niet-biologisch gehouden dieren mogen gedurende een beperkte periode per jaar gebruik maken van biologische weidegronden, op voorwaarde dat ze afkomstig zijn uit landbouwsystemen die in aanmerking komen voor landbouw-milieusubsidies en niet op hetzelfde moment als biologisch gehouden dieren op de betrokken weidegrond aanwezig zijn en het **verschillende soorten** zijn. De landbouwer houdt in dit geval bewijsstukken bij.

III.2 De omschakeling zelf

De omschakelingsperiode gaat ten vroegste in wanneer de marktdeelnemer van zijn activiteit kennis heeft gegeven en zijn biologisch bedrijf aan het controlesysteem heeft onderworpen.

Gedurende de omschakelingsperiode moet er een kennisgeving van de activiteiten gebeuren, en moeten de percelen en de veeteelt gecontroleerd worden.

We maken een onderscheid tussen de omschakeling van de plantaardige productie en de omschakeling van de dierlijke productie.

Omschakeling van plantaardige productie

Vooraleer een plantaardig product biologisch mag genoemd worden moet het perceel waarop het geteeld is een omschakelperiode ondergaan. De duur van deze omschakelperiode is:

- voor éénjarige gewassen: 2 jaar vóór het zaaien van het gewas
- voor grasland en blijvende voedergewassen: 2 jaar vóór het oogsten
- voor andere blijvende gewassen, is dit drie jaar vóór de oogst.

Producten van plantaardige oorsprong mogen na de eerste 12 maanden van omschakeling verkocht worden als producten in omschakeling naar de biologische landbouw.

Deze producten mogen als vermelding hebben: **‘in de periode van omschakeling naar de biologische landbouw verkregen product’**

Producten in omschakeling mogen enkel verkocht worden als product in omschakeling naar de biologische landbouw als ze slechts één ingrediënt bevatten.

Tabel 12: Duur van omschakeling voor plantaardige producten

Oogstvoorwaarden	Referentie naar de biologische landbouw
Product geoogst minder dan 12 maanden na het begin van de omschakeling	Geen enkele referentie naar de biologische landbouw
Product geoogst ten minste 12 maanden na het begin van de omschakeling	'In de periode van omschakeling naar de biologische landbouw verkregen product'
Eénjarige gewassen: de gewassen werden ten minste 2 jaar na het begin van de omschakeling gezaaid	'Product afkomstig van de biologische landbouw'
Grasland en blijvende voedergewassen: oogst ten minste 2 jaar na het begin van de omschakeling	'Product afkomstig van de biologische landbouw'
Andere blijvende gewassen: productie werd minstens 3 jaar na de omschakeling geoogst	'Product afkomstig van de biologische landbouw'

Omschakelingsperiode van weidegronden en openluchtruimten

De omschakelingsperiode van weidegronden en openluchtruimten gebruikt door niet-herbivore soorten kan worden beperkt tot 1 jaar. Deze periode kan verkort worden tot 6 maanden indien geen enkel product dat niet voor gebruik in de biologische landbouw toegestaan is, werd gebruikt.

- Vermindering van de omschakelingsperiode

Indien voor de kennisgeving van het perceel gedurende ten minste 3 jaren geen producten gebruikt werden die verboden zijn in de biologische landbouw, kan de Vlaamse overheid deze periode erkennen als omschakelingsperiode, in zoverre deze percelen deel uit maken van een gelijkwaardige productie en het mogelijk is om dit te bewijzen.

Voor biopercelen of voor percelen in omschakeling die behandeld werden met producten die niet voor gebruik in de biologische landbouw zijn toegestaan, kan ook een vermindering van omschakeling gelden als deze behandeling wettelijk verplicht was of gedaan werd in het kader van erkend wetenschappelijk onderzoek. Voor het verlenen van deze vermindering, zal de Vlaamse overheid rekening houden met de afbraak van het betrokken product.

- Residu van pesticiden

De Vlaamse overheid kan in bepaalde gevallen beslissen om de omschakelingsperiode te verlengen voor grond die is verontreinigd met producten die niet voor gebruik in de biologische landbouw zijn toegestaan.

Omschakeling van dieren

- Omschakeling van het gehele bedrijf

Wanneer de omschakeling gelijktijdig voor de gehele productie-eenheid plaatsvindt, is de omschakelingsperiode voor dieren 24 maanden voor alle producten, maar men moet alle regels van de bioproduktie toepassen vanaf het begin van de omschakeling met als enige uitzondering het gebruik van voeder dat geproduceerd werd op het bedrijf (niet bio het eerste jaar).

- Individuele omschakelingsperiode

Zie punt II.1.1

Hoofdstuk IV - Diverse aspecten

IV.1 Transport van producten in gesloten containers

De marktdeelnemer moet ervoor zorgen dat biologische producten slechts naar andere eenheden worden vervoerd in afgesloten verpakkingen of containers, vergezeld van de volgende vermeldingen (of vergezeld van een document die daarmee in verband kan gebracht worden):

Naam en adres van de producent (en eigenaar en verkoper indien nodig) naam van het product verwijzing naar de biologische landbouw naam en/of nummer van het controleorganisme

Als het gaat om rechtstreeks vervoer tussen 2 gecontroleerde marktdeelnemers, moeten de verpakkingen niet gesloten zijn, maar de verwijzingen zoals hierboven vermeld, moeten worden weergegeven in een transportdocument.

IV.2 Opslag van niet toegelaten stoffen

Het is verboden om op de eenheid grondstoffen op te slaan die niet toegestaan zijn in de biologische productie.

In afwijking van deze regel is de opslag van allopatische geneesmiddelen toegestaan op het bedrijf wanneer deze middelen door een dierenarts zijn voorgeschreven in het kader van toegestane behandelingen, en wanneer ze gestockeerd zijn in een gecontroleerde omgeving en ingeschreven worden in het veeboek.

IV.3 Genetisch gemodificeerde organismen (GGO's)

GGO's en met of door GGO's geproduceerde producten mogen in de biologische productie niet gebruikt worden. In geval van gebruik van andere producten dan bioproducten moet de landbouwer zich ervan verzekeren dat het product geen GGO bevat (via de etikettering van het product).

IV.4 transport van dieren

Bij het verhandelen van biologische dieren, van producent naar producent, of van producent naar slachthuis, dient er steeds een document te worden ingevuld dat de dieren begeleidt. Meer uitleg over het gebruik van dit begeleidende document "diervershandelingsbon" genoemd, verwijzen we u graag naar onze toelichting over dit document, die u op eenvoudig verzoek bij ons kan bekomen.

Hoofdstuk V - Controle en Premies

V.1 Biocontrole in de praktijk

- Kennisgeving en eerste controle

De producent die begint met biologische productie moet een formulier van kennisgeving invullen, een contract aangaan met een erkend controleorganisme en een bijdrage voor de controlekost betalen aan het controleorganisme.

Hij moet eveneens elke verandering van de gegevens bekendmaken die in deze ken-

nisgeving worden overgebracht.

Voor de eerste controle stelt de producent de volgende gegevens op:

- een volledige beschrijving van de percelen, weiden, buitenlopen, kweekgebouwen en opslagruimten van de grondstoffen en producten, de verwerking, de omstandigheden en het verpakken van de producten
- een volledige beschrijving van de installaties voor de opslag van het gier van het vee
- een strooiplan van de gier, met een volledige beschrijving van de oppervlaktes voor plantaardige productie
- eventueel de contracten die overeengekomen zijn met andere landbouwers voor het strooien van gier
- alle concrete maatregelen die het bedrijf neemt om zich te verzekeren dat het de beschikkingen respecteert die de biologische landbouw naleeft.

Deze beschrijving en de maatregelen die de marktdeelnemer dient te nemen, zijn aangegeven in een controlerapport dat ondertekend wordt door de betrokken producent.

-Toegang tot lokalen en documenten

De producent verleent de autoriteit of het controleorganisme het toegangsrecht in elk deel van het gebouw. En ook tot de boekhouding en andere relevante documenten.

Hij verstrekt eveneens alle informatie die nuttig kan zijn voor de controle.

-Voorraadboekhouding en financiële boekhouding

In de eenheid of bedrijfsruimten moeten een voorraadboekhouding en een financiële boekhouding worden bijgehouden die het mogelijk maken om volgende gegevens na te gaan:

- de leverancier, en indien het iemand anders betreft, de verkoper of exporteur van de producten
- de aard en hoeveelheden van de producten die aan de eenheid zijn geleverd, en in voorkomend geval, de aard en de hoeveelheden van alle aangekochte materialen en het gebruik daarvan, evenals, indien voorkomend, de samenstelling van de mengvoeders
- de aard en hoeveelheid van de biologische producten die in de bedrijfsruimten zijn opgeslagen
- de aard, de hoeveelheid en de geadresseerden en, als dat anderen zijn, de kopers van alle producten die de bedrijfsruimten of opslaginstallaties hebben verlaten
- de resultaten van de herkomstcontrole van biologische producten en alle andere gegevens die de controlerende autoriteit of het controleorgaan voor een behoorlijke controle nodig heeft, bevatten.

Bij de herkomstcontrole gaat de landbouwer zelf na of het aangekochte bioproduct wel degelijk een certificaat heeft en of de gegevens op etiket, leverbon en factuur eenduidig verwijzen naar de bio-kwaliteit. De gegevens in de administratie moeten met passende bewijsstukken worden gestaafd.

Uit de administratie moet blijken dat de aangevoerde en de afgevoerde hoeveelheden in evenwicht zijn.

-Teeltboek

Er moet een teeltboek in de vorm van een register worden bijgehouden op de zetel van het bedrijf en dat moet beschikbaar zijn voor controle.

Het omvat minstens:

- voor meststoffen: de datum van toepassing, de aard en de hoeveelheid van de mest-

stoffen en de betrokken percelen

- voor gewasbeschermingsmiddelen: de reden voor en de datum van behandeling, de aard van het product en de behandelingsmethode
- voor landbouwproductiemiddelen: de datum, de aard en de hoeveelheid van het aangekochte product
- voor de oogst: de datum van de oogst, de soort en de omvang van de biologische of omschakelingsproductie.

De landbouwer houdt eveneens wettelijke documenten bij die het gebruik aangeven van meststoffen andere dan gier van biologische kweek en van fytobehandelingen.

-Veeboek

Er dienen veeboeken bijgehouden te worden in de vorm van een register dat permanent op het bedrijf beschikbaar moet zijn voor de controlerende autoriteiten of het controleorganisme. In deze veeboeken moeten ten minste volgende gegevens worden vermeld:

- voor dieren die het bedrijf binnenkomen: herkomst en datum van aankomst, omschakelingsperiode, identificatiemerk en geneeskundig dossier
- voor dieren die het bedrijf verlaten: leeftijd, aantal, gewicht in geval van slachten, identificatiemerk en bestemming
- de verliezen van dieren en de verantwoording van de verliezen
- voor diervoeders: het soort voeder met inbegrip van voedingssupplementen, het aandeel van de verschillende ingrediënten in het rantsoen, de perioden waarin de dieren toegang hebben tot uitlopen, de perioden van transhumance indien er op dit punt beperkingen gelden
 - voor ziektepreventie, de behandeling van ziekten en dierengeneeskundige zorg: datum van behandeling, diagnosegegevens, dosering, aard van het behandelingsproduct, indicatie van de actieve farmacologische stoffen, behandelingsmethode en recepten van de dierenarts met de motivering daarvan en wachttijden die moeten aangehouden worden voordat de betrokken dierlijke producten als biologische producten in de handel mogen worden gebracht
- lege sanitaire gebouwen en beloop voor gevogelte.

VII.2 Premies voor de biologische landbouw

Premies voor landbouwers en tuinders

In België geldt sinds 1994 een systeem waarbij Belgische landbouwers en tuinders die de biologische productiemethode invoeren of verder toepassen en een aanvraag voor biologische productiemethode indienen, rechtstreeks kunnen worden gesubsidieerd via hectaresteen. Voor meer informatie contacteert u best de premiediensten.

Subsidie omschakelingsplannen en bedrijfsbegeleiding

De Vlaamse overheid subsidieert bedrijfsbegeleiding en wil zo de drempel voor omschakeling verlagen en de biologische productiemethode maximale slaagkansen geven. Om de marktdeelnemer een idee te geven van wat de omschakeling zou betekenen, biedt de Vlaamse overheid een subsidie aan voor het opstellen van een bedrijfsontwikkelingsplan. Deze subsidieaanvraag verplicht de landbouwer niet tot omschakeling.

Subsidie controlekost

De Vlaamse overheid subsidieert een deel van de controlekost. Meer info kan u bekomen bij de Vlaamse Overheid.

<http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?fid=93>